

Ezen lapok minden héten...
Ezen lapok minden héten...
Ezen lapok minden héten...

Péntek

320.

Januar 16. 1846.

Előfizethető...
Előfizethető...
Előfizethető...

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezés. Előzetes...
TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezés. Előzetes...
TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezés. Előzetes...

MAGYARORSZÁG ÉS ERDELY.

Ö. cs. ap. kir. Főlsége Szaniszló Ferenc püspök...
Ö. cs. ap. kir. Főlsége Szaniszló Ferenc püspök...
Ö. cs. ap. kir. Főlsége Szaniszló Ferenc püspök...

F. hó 13-án haltak meg Pesten: Kovácsóczy Mihály...
F. hó 13-án haltak meg Pesten: Kovácsóczy Mihály...
F. hó 13-án haltak meg Pesten: Kovácsóczy Mihály...

△ (A horvát bonyodalmak III.) A magyar el...
△ (A horvát bonyodalmak III.) A magyar el...
△ (A horvát bonyodalmak III.) A magyar el...

Hogy ezen állítás igazsága fölül részrehajlatlan...
Hogy ezen állítás igazsága fölül részrehajlatlan...
Hogy ezen állítás igazsága fölül részrehajlatlan...

Irodalom és Tudomány.

A MAGYAR HONVÉDELEM TÖRTÉNETI VÁZLATA.

Oleasta, midőn rendestagi székét elfoglalta, Horváth Mihály, a...
Oleasta, midőn rendestagi székét elfoglalta, Horváth Mihály, a...
Oleasta, midőn rendestagi székét elfoglalta, Horváth Mihály, a...

A honvédelem második korszakát az Anjouktól a mo...
A honvédelem második korszakát az Anjouktól a mo...
A honvédelem második korszakát az Anjouktól a mo...

Mint mindenütt úgy nálunk is, a puskapor feltalálása...
Mint mindenütt úgy nálunk is, a puskapor feltalálása...
Mint mindenütt úgy nálunk is, a puskapor feltalálása...

nem szándékozunk, méltán követelheti, hogy oly...
nem szándékozunk, méltán követelheti, hogy oly...
nem szándékozunk, méltán követelheti, hogy oly...

Nem kívánván mindazáltal általánosságokban...
Nem kívánván mindazáltal általánosságokban...
Nem kívánván mindazáltal általánosságokban...

két tábla közt leginkább azért keletkeztek, mert a...
két tábla közt leginkább azért keletkeztek, mert a...
két tábla közt leginkább azért keletkeztek, mert a...

De másképp állnak-e a dolgok a kapcsolt részek...
De másképp állnak-e a dolgok a kapcsolt részek...
De másképp állnak-e a dolgok a kapcsolt részek...

iránti lépéseire, midőn mellőzvé azon gyöngédséget, melyet tetlog fonálló és gyakorlattal szentesített viszonyok mindig igényelhetnek; mellőzve az 1741. 18. és 1751. 23. t. czikk. szavait tekintetbe nem véve az országgyűlési tractatusok természetét. — oly kérdés, mely minden esetre csak az összes törvényhozás által lett volna elintézendő, és addig függőnek tekintendő. Horvátország követeléseinek egyszerű elméllőzésével egyoldalú alsó táblai határozat által minden alkalommal elődöntöttnek állítani kívántatott. — Hiába mondjuk, hogy a kapcsolt részek nemzetiségét és municipális állását tiszteljük, ha általános elvkint állítjuk, hogy a municipális szabályokat Horvátország megőrzése nélkül változtatni lehet; részletes intézkedéseinkben pedig a nyelvet illetőleg parancsolólag határozni akarunk, és minden egyes municipális jogot a horvátok többségének kívánsága ellen úgy módosítunk, hogy egyes intézkedéseink összes eredménye, (nemzetiség és jogait iránt minden állítólagos tiszteleitünk mellett) csak az, hogy mind ezen jogait beleegyezésük nélkül, és akarataik ellen megsemmisítvük!

Nem új állítás hazánkban, hogy ha a horvátországi jogok tisztelete úgy értelmeztetik, mint általunk történik, akkor a horvátok több jogokkal bírnának mint honunk lakosai, mert belügyeinkbe szavazatok által befolyának, sőt ezen szavazatok által gyakran (L. 1879. évi R. J. III. k. S. L.) a nemzet legfőbb kívánatnak fölterjesztését akadályozhatják, míg mi municipális kérdésekben mintegy beleegyezésükhez kötve vagyunk! De ne felejtjük, hogy ezen befolyásunkat akkor gyakoroltuk, midőn törvényeink által a municipális jogok sérthetlenségét megállapítottuk, hogy továbbá ezen viszony mindenütt természetesen fönálland, hol egy kapcsolt résznek az ország általános alkotmányos törvényeinek kívül még bizonyos helyhatósági jogok is fönhagyattak, hogy végre e tekintetben csak a törvény és jogosság szolgálhat lépéseink zsínmértékéül, nem pedig azon tekintet: a nemzet állítólagos kívánati ellen vagy mellette — azaz egy vagy más párt irányzatának előmozdítására vagy ellenzésére használtatnak-e a törvényadta politikai jogok?

Azon kérdést is szokszor hallhatni, mi haszna van Magyarországnak horvátországi öszveköttetéséből, ha az ottani belügyekre nézve nem intézkedhetik? Erre ugyan a horvátok részéről azon kérdéssel felelhetnénk: mi hasznunk van nekik abból, hogy a közös haza törvényei helyhatósági jogokat külön ótalom alá vették, ha azok megőrzésük nélkül a változó többségek szerint változhatnak! De a felelet azon kérdésre, mi kölesönös haszna légyen hazánkban a kapcsolt részeknek öszveköttetéséből, a tényekben azon több százados kapcsolatban fekszik, melynek föltételeit mindketten élvezték, s melyet szilárdítani s gyümölcsözötni legfőbb föladásainkhoz tartozik!

Mind ezen kérdések mindazáltal csak a kapcsolt részek és honunk közt förtörő régió surlódásokat illetik s a legutóbbi tartományi gyűlésnek az ellenzék által annyira ostromolt végzésével öszveköttetésben nincsenek. Ezeknek legfőbb pontja egy külön helytartótanács föllállítását s a tartományi gyűlés rendezését tárgyzák. Föntartván magunknak ez utóbbi kérdés iránt egy külön czikkben nyilatkozni, és azon reménytől vezéreltetve, hogy ámbár az olvasó közönség figyelmével már is kellett tul visszaellünk, a tárgy fontossága mégis ménteségül szolgáland a horvát-slavoniai helytartótanácsot illetőleg, melyet részünkről sem hasznos-

alkalmakor, a nemesség vagy fegyverbe szölitatott, vagy subsidiumot fizetett, az adónyeg lefolyása az utolsó országgyűlés alatt végre ismeretesebb, mint sem azt itt elősorolnunk kellene.

Szerzőnk végnevezeti ebben pontosulnak öszve: Jog és köteleesség egymást feltételező fogalmak: a ki a haza javával el, annak a terhekben is osztakozni kell; a magyar nemességnek tehát, mely politikai s birtokjoggal dusan meg van adva, pénzrel is fen kell tartani a hazát, azaz adózni, de a mellett azt védelmezni is. Az állandó katonaságtól azonban szerzőnk idegenkedik: ő csak a polgári védelmi rendszerben lát boldogulhatást; szerinte egyedül ez „lehet biztos horgony, melynek hatalma erje a nemzet sajátját az élet és szabadság öblében fentarthatja.“ Vizsgáljuk meg ezen állításokat egy kissé közelebbről.

Ha a tudomány álláspontjáról azon kérdésre kell felelni: adózzék és védelmezzék-e a magyar nemzet a hazát? úgy nincs ember, ki arra nemmel felelhetne s örommel mondhatni: napjainkban a magyar nemesség mellett osztályok a kérdésen mar, hálá Istennek, tul van, mert a történet elég figyelemre méltó mementókat jegyzett fel számunkra. Emlékezzünk csak a National-Convent-re!

Nalunk nemzet csak a nemesség: ez tekintetik kizarolag annak, midőn a francia képviselők e nevezet alatt egyedül a polgárságot akarták érteni, úgy vélekedvén, hogy csak az lehet a nemzet tagja, ki a hazát fentartja s védelmezi. Tehat jövedelemhez arányos adó s mindenkit egyformán kötelező honvédelmi rendszer! Hogy egyébirant a nemesi felkelés s banderiumok többé nem használhatók s ezeknek korunk hadtudományja oly sirt állított, melyből azokat semmi földi hatalom többé fel nem szerkentheti, ez előadásunkból azonnal kiviláglik.

Mindent senki nem tudhat alaposan, s ismereteink és gyakorlati ügyességünk csak úgy hághatnak magas fokra, ha specialitásokra szorítokozunk. A munka-felosztás a világ haladásának egyik legsikeresebb elve. E nézet szerint tehát a katonai rend is elvált a polgári rendtől, az állandó seregek felállottak s ez időtől fogva fejlett ki az újabb kor hadtudományja, mely Európának oly túlyomó befolyást vivott ki minden más világrészek felett s melynek ótalma alatt a nagy Müller Janos szerint virágzik a keresztény világ polgárosodása, minden tudomány, művészet, ipar és kereskedelem, örökre biztosítva lévén akámi barbarcsordák behorbanásai ellen. Ezen végtelen eredményt sikerit pedig az európai hadak egyedül az által vitták ki, hogy tisztjéik életüket ki-

nak sem szükségesnek nem hiszünk, egyedül azt kívánjuk e helyen megérteni, hogy ha azt ellenezzük, mint részünkről is tesszük, okoskodásunkat ne oly indokokra alapítsuk, melyeket mint p. o. a Magyarországtól elszakadásnak szükségképeni bekövetkezését, a tapasztalás már is megezáfolta, miután illy helytartótanács már létezett, anélkül, hogy ezen elszakadás bekövetkezett volna, és egyedül a kormány által, az ország rendei befolyása nélkül eltöröltetvén s a magyar helytartótanács hatóságának a kapcsolt részekre kiterjesztése csak több esztendővel később az 1791. S3. t. cz. által, állapítottat meg!

Egyáltalában ne felejtjük azt, hogy nyelvbéli törvényeinknek a kapcsolt részekre kiterjesztése, a fönálló municipális törvényeknek változtatása, szóval: Horvátország nemzetiségi s helyhatósági állásának módosítása Magyarország anyagi s szellemi érdekeire, nemzeti és politikai állására nézve, ha nem is közönyös, minden esetre csak egyes tényezőként tekintendők, miatt ezen jogok fönállása, ezen nemzetiségi irányzatok természetesen kifejlődhetése, a kapcsolt részek saját helyhatósági állásának egyetlen jelvényét s egész öszvegét képezik. Hasonlítsuk öszve azon hasznót, mely eddigi lépésünkből hazánkra háromolhatik, azon ellenszegüléssel, melyet a kapcsolt részekben fölhívások kellett mind addig, míg ott a nemzetiség és helyhatósági jogok iránti ragaszkodás teljesen meg nem szűnt, és megfejtve lesznek az újabb események. Vétkes közönyösséggel engedték át eddig a conservatívek a magyarországi politikának a kapcsolt részek irányabani kezelését az ellenzéknek; lépjenek ki részünkről ténylegesen sikra, és válaszsók jelszavokul azt, mi egyedül biztosíthatja az eredményt, t. i. az eddig hasztalanul czélba vett nyelvbéli és közjogi egység helyett, az érdekek és irányzatok szellemi egységének szilárdítását s gyarapítását.

Megyek.

HONTBÓL. Ipolyság, jan. 11. Folyvást legjobban folynak a dolgok. Az ellenzék teljesen megbukott. Folyvást esatázik, még tegnap is vala kortesök. Minden conservatív szellemben és illedelmes, érdekes tanácskozással foly. A conservatív párt igen jeles értelmiséget és szónoklati tehetséget fejt ki s tud melegezni az ügy mellett, ez pedig a diadal föltétele. — Legérdekesb volt, hogy egy pesti emissarius (R. J. első aljegyző, honti származású), magával hozván a pesti horvát ügyet illető levelet, azt a másod-alispánunk átadta még a gyűlés első napjának estéjén, de csakhamar ismét visszavette, mondván, hogy az elnökségnek akarja átadni; azonban elmúlt első s második nap (motha az emissarius mindig jelen volt), s a levelet nem adta elő. Ennélfogva harmadnap publice felszölitatott, hogy miért tartóztatja a megye levelét. A mint ezt hallá, kisorsrant a teremből. (többé vissza nem jött s a levelet mai napig sem adta elő. A másod-alispán felszölitatván, miután a fentebbieket hivatalosan jelenté, végzésbe ment: Pestmegyét felszölitani, hogy a megye sajátját konokul letartóztató hivtelen levélhordót megtenyítse és ezentul levelezéseit postán küldje, — mi pedig e felett még jót nevetünk is. — Ezek folytában a conservatív párt látván, hogy gonoszul ki akarják játszani — t. i. más héten egy napon akartak ezzel megrohanni — indítvány történt, hogy a horvát-ügyben intézkedjünk, minnek eredménye lön: valamennyi megyéhez körlevél, melyben Hont felszölitja őket, hogy az utazásban (bíheltöleg emissarius által) felszedett, és még ezeket is

rekesztöleg ezen tudománynak, vagy ha akarjuk művészetnek szentelvén, müértökké s szaktudosokká lettek. legalább a vezéri kart illetőleg. Alkalmazzuk már mind ezt a banderialis s felkelési rendszerre. A magyar nemes ugyan szöletett katona, politikus és gazda; ő mind ezt tudja — ösztönszerűleg, s mint a kacsafü uszik, mihelyest a tojáshejt elhagyja; s valóban ha más nem kellene, mint gyalog vagy löhóhat bevágna, meglehet megfelelni hivatásának. De ime ott áll előtte azon gép, mely korunk csatáiban oly eldöntő szerepet, az agyu; neki mathesist kellene tanulni. Jaj! Ott állanak a tudos hadtestek: a hadvezéri kar, a pionirok, pontonirok, sapeurok, mineurok. Sokat, igen sokat kellene tanulni. Jaj csak tanulni nem! kial fel. E nélkül pedig nem boldogulunk, mert az európai egyensúly igazán a hadseregek által tartatik fen. Legyen egy közölök számrá, de kiválterkölesi erőre csekélyebb s a hatalmasság azonnal elsőből második vagy másodikból harmadik rangra száll alá s öszveköttetés esetében a haza függetlensége veszélyeztetve van. Az itt épen a szerencsétlenség, hogy a magyar sereg állapotját, a magyar nemesre ugy nem bízhatjuk mint gazdaságát. Menjen ez rosszul; ám lassa! Kerüljön csöd alá; bah! egy pár nemes meg nem a nemzet. De ha serege tudatlan, afghanistai gyűlévész had; ha a többi európai seregekkel müvelődésére nézve egy fokot nem áll, az erkölcsi erő ezen legfőbb tényezőjét nélkülézi; — ez, uraim, valami egészen más, mert illy sereg a nemzet fenállását kockázthatatná s ha már napjainkban Mohácsiól nem felünk, el ne feledjük Ostrolenkét és Varsót!

Ugy de, mondanak az ellenzék szónokai, s ez az mi bosszúságukat az állandó seregek ellen leginkább felgerjeszti: a fejedelmek az állandó katonaság által korlátlanokká váltak s megfosztak a nemzeteket a szabadságtól. Ez nagy tevedés uraim; mivel valaki nem bír, azt senki töle el nem veheti, s a középkori állandalmakban nemesek szabadság nem volt, de rend sem. Az állandó katonaság visszaállita legalább a rendet, megszüntette az olygarchiai zavart s így lett végre az újabb kornak lehetséges a szabadság helyreállításáról is gondoskodni.

Azonban biztosítják-e az állandó seregek a nemzetek függetlenségét teljesen? ezt magunk sem mernök állítani. Minden sereg más által meggyözhető, s ha a nemzet le van fegyverkezettve, védtelenül engedtetik át a győző hatalmanak. Azért az európai hatalmak már polgári védiadról is kezdenek gondoskodni: mert végelemzésben csak a felfegyverezett nemzet biztosíthatja

készakarva elferdített és torzított híreken alapuló agitációt, mely az annyira fentartatni és szilárdítatni ohajított horvátországi kapcsolatot csak tágihatja, keblökben lábra kapni ne engedjék. E körlevélben a horvát ügyek remekül és józan okosságilag fejtegettetnek.

Ipolyság, jan. 14. Ma csak annyit, hogy az oppositio ma is nagy kudarcot vallott ismét. Meg akart t. i. lépni bennünket, egy pár szájkortest behozott és azzal a bihari dolgok iránt tett gonosz indítványai számára többséget szerzeni. A vitásban 11 ellenzéki szónok ellen 37 conservatív nyilatkozott az indítvány félrevetésére. Az ellenzék voksot sürgetvén, 296 vokssal 233 ellenében megbukott az indítvány. Megmutatta így a honti ellenzék, hogy vonaglásában is folyvást rángatózik. — Holnap megy kimerítő tudósításom. — A. B.

VERŐCZE. Eszék, dec. 19. Az adó-kivetés helybenhagyatása s foganatba-vétele végett első alispáni elnöklet alatt tartott rendkiv. közgyűlésen még következő érdekesb tárgyak kerültek szönyegre: a) felolvasatott egy k. kir. leirat, melyszerint gróf Haller F. ő exclljának a báni méltóságról lemondása s e hivatal-viseléstől legkegyelmeseb feloldatása. Haulik György zágrábi megyés püsp. ő exclljának pedig báni helytartóvá legkegyelmeseb kinevezetése tudtul adatik; a k. és rrk. lemondó báni ő exclljának a kapcsolt részek boldogítására irányzott érélyes és buzgó törekvésit méltanyolva, hálá-érzelmöket örök emlékül jegyzökönyvbe iktatni határozzák, ugyszinte ő felségének a báni hivatal helytartója iránti legkegyelmeseb rendelkezést jobbágyi hódoló tisztelettel fogadták. — b) „Hontmegye közönsége“ neve alatt magánpecséttel ellátott ismeretes levél külfönte véleménye kkijelentésére szolgáló alkalmul; elismertetett ugyan, hogy e levél törvényszabta kellekkel ellátva nincs, de némi védelmül felhozott, mikép lehetnek oly abnormis esetek, midőn valamely megye többsége pecsétjétől megfosztatván, magán-pecsét alatti közlésekre kényszerítve van; voltak továbbá, kik illy esetet nem képzeltéknek állítván, s a „Hontmegye közönsége“ aláírását mintegy bitorlásnak tekintve, e levelet föltételetni indítványozák. Végre a vélemény-árvényeklatok megőrzésével határozatott: hogy a jegyzökönyvben említették meg, miszerint egy „Hontmegye közönsége“ aláírással, de megyei pecsétet nélkülözö levél fölvételeit, végzésileg pedig a levél egyszerűen az írományok tömegébe utasítsák. — c) Pestmegyének főisp. helytartók iránti körlevele vizsgálagra nem talált. — d) Békés és Abauj megyék a mult országgyűlésen alkotott világos törvény rendelete daczára, e megyéknek latin nyelven szerkesztett leveleit nem fogadván el, azokat visszaküldöttek. Valóban, midőn illy tettek ellen panaszt kénytelenítettünk emelni, akarat ellen is azon vélemény támad bennünk, hogy az ököljog korában élünk, melyben az igazság, méltanyosság s törvény-rendelet föltételével, mindenki saját bátyványának tömjénez; azt tekintü jognak, mit ábrándiban maga igényel s ohajt; bizony ideje már, hogy egyszer az ábrándok világából a valóság mezejére lépven, az alkotmányos élet fölkellékét szemünk előtt tartva, a törvények rendeleteit köztiszteltemben tartjuk. Mit mondanánk vajjon azon tisztelt megyék, melyek mintegy felsőbbbségi nimbuszban magokat illy tette par excellence felhatalmazottaknak gondolják, ha részünkről magyarszerkezeti leveleik visszaküldötnének, nem azért, mivel azok magyarul szerkesztvék (Mentsen Isten illy büntöl!), hanem azért, mert e megyék föltökök világosan mutatják, hogy föltételekből meri-

teljesen a nemzet függetlenségét. Ez ökök föltételeit Poroszországban a három osztályu Aufgehóh, Franciaországban a nemzeti örsereg, Angliában a yeomanry, Ausztria örökös tartományában a Landwehr, s a szükség még más országok is kényszerítend illy rendszabásokra, mert XIV. Lajos óta az állandó katonaság száma nöttön nö; Fridrik szaporítá azt, még inkább Napoleon s a többi hatalmak kénytelenek a rossz példát követni, máskép az erősebbektől elnyelötnének. Végülök pedig ezen szám nem szaporítható, mert a nemzetek a seregek súlya alatt öszserokadnának; az állandalmak finanziaí ügyis már oly lábon állanak mint a magyar földbirtokosokéi nagyrészt s a húr tovább nem feszíthető.

A kérdés tehát itt csak az: lehet-e nekünk magyaroknak azonnal a nemzeti véhad felállításához fogni? Feloldása a második kérdéstől függ: kiegyenlítették-e már a nemzet külön osztályainak egymással ellentétben álló érdekei annyira, hogy az egyetemi felfegyverkezés lehetséges lenne, a nélkül tudniük, hogy a rendet s kőzbatorságot megdöntsük s a középkori örökös zavart újra felebresszük? Eddig a népek fegyvert adni csak oly állandalmak mertek, hol már a jog és köteleesség egymással egyetemileg arányba állitva van, s a törvény előtt teljes egyenlőség uralkodik. Hogy pedig erről még nálunk szó sem lehet s emélfogva a polgári véhad eszméje még csak mint irányzél lebegett szemünk előtt: ez talán bővebb bizonyítást nem kíván. El nem fogult olvasónak mosolyogni kell, ha az elmúlt országgyűlési naplókban a nemesi felkelés állandósítását nem egyszer megpendítve látja. II. Fridrik porosz király, ha az aristocrazia feltölte fejét, azonnal democraticai állásponttól kezdett beszélni. Jól van, mondotta volna, tartatok lábon 60,000 embert; de engedjétek meg, hogy én is egy arányos, valami 100,000 föből álló néphadat állíthassak mellette. Hiszitek-e uraim, hogy az aristocratiai ellenzék ez eszmét nagy lelkesedéssel karolta volna fel?

Eddig tehát nálunk meg csak állandó katonaságról beszélhetünk; de ezt pénzzel s fegyverrel közösen kell feltartanunk, nemes nemtelen egyaránt. Ezt kívánja az örök igazság, de tudnivaló, alkotmányos biztosíték mellett. Azonban, ha a nemzeti osztályok metsző ellentétei ki is lesznek egyenlitve, ha egykor a nepet is felfegyverkezethetjük: ne higyük, hogy állandó sereget még akkor is teljesen nélkülözhetünk. Nem átmeneti alakja ez a honvédelemnek, mint szerzőnk hiszi, hanem veleje,

telt
kintv
től e
velün
ket
lenne
kérdé
szato
mink
kénye
vény
mény
tiség
kötme
lyesse
védjü
feltör
lyen
kodás
előleg
egyha
nevez
tárok
válasz
tartalm
ugyan
köziga
igen b
helyt.
levele
felírás
uralko
sék, s
azon
rább
lése
gr. E
ba v
zöln
rába
szállít

NA
ur Peel
Sir Ro
belügy
leuch
zére;
dial ell
örje; e
set for
erdésze
Uj cabi
vatal ell
vagy is
tameste
altitokn
Az
lattak:
gözös.
13 gőz
ezer uj

magköve
az, alká
ket kívár
vezéri ka
lehetnek
bizonyos
nagyobb
Ez h
gunkat e
dent jól
matlansá
megkezd
háza, me
nézve. A
magyarul
metül a k
tasoknak
smind a
mert vég
olly külf
seregnök
távol kell
nyelv s k
szeket eg
rancesnok
országi;
parancs
Sandor ez
ben, ezen
seroggel,
De ma
azért sze
gunket, m
elmü férfit
szerünk t
Horváth M
miért neki
lóban ezen
pontokból
ket, melyk
hazafi irán
kább neve

tett harcznak az igazságos ügyet alárendelve, 's nem tekintve az ügy fontosságát, melynek haladéktalan fölvetelétől egy család boldogsága függ, leveleinket visszaküldvén, velünk semmi érintkezésben lenni nem akarnak; ily tettünket nemde egekre kiáltó zaj követné, pedig tettünk nem lenne egyéb, mint azon természetes állapotban, melybe a kérdéses megyék önmagukat helyezték, legezelszerűbb vizsgálat. Vagy azt gondolják ama tisztelt megyék, hogy minket ily bánásmód hozzájuk közelebb hoz, hogy a törvényszabta jogról önkint lemondva, ily erőtetések következtében magyarszerkezetű leveleket írunk? ha ezen véleményben vannak, úgy igen csalódnak, mert ha ők nemzetiségük túlbuzgó hevében magokat felhatalmazva érzik alkotmány-ellenes cselekvésre, bennünk is leend annyi erőlyesség, hogy magunkat ily bánásmód ellen kitelhetőleg védjük. Az ügy egyébiránt ő felsége elibe orvoslás végett felterjesztetni rendeltett. — d) Pestmegye felszólítása melyen 's szeretve tisztelt nádotunk ő felsége 50 évi hivatalkodásának megünneplésére — jöllehet e megye részéről már előlegesen üdvözlő felirat terjesztett ő felsége elibe — egyhangulag elfogadtattok 's számos tagból álló választmány nevezett ki. — e) A nmltgu m. k. helyt. tanácsnak raktárok iránt kelt intézkényére, véleményezés végett kiküldött választmányunk munkálátát beadván, — miután az annak tartalma szerint javasolt raktárak elvileg igen hasznosak ugyan, de gyakorlatilag jelen megyei szerkezetünknek fogva, közigazgatásra kellő számú személyzet hiányában, a kezelés igen bajos, a raktárak építésével felhagytunk, 's ez a nmltgu helyt. tanácsnak fel fog jelenteni. — f) Varasdmege körlevele, mellyszerint az ő felsége elibe felterjesztett az iránti felirását pártolás végett közlé, hogy báni hivatalra csak az uralkodó fényes kir. családból, vagy pedig honfi neveztesek, senki által nem pártoltattok. — g) Zágrábmege azon felszólításai, hogy a legközelebbi, Zágrábban tartott kapcsolt részek tartománygyűlése végzéseinek megemmisítését, ugyszinté gr. Erdődy János Varasdmege kormányzásába visszahelyeztetését ő felségénél eszközölnők ki, egyszerűen csak az irományok sorába utasítottak. — h) Végre a marhahus árát lejjebb szállítván, fontját 10 v. kron mérténi határoztuk.

KÜLFÖLD.

NAGYBRITANNIA. London, Jan. 3. A lapokban az új Peelcabinet hivatalos névjegyzékét közli, 's az következő: Sir Robert Peel, a kincstár első lordja; sir James Graham, belügyek ministere; Lyndhurst lord, lordkancellár; Buccleuch hg, tanácselnök; Wellington hg, a hadsereg fővezére; Aberdeen gr., külügyek ministere; Ripon gr., az indiai ellenőri hivatal elnöke; Haddington gr. a titkos peesét őrije; Goulburn, a kincstár cancellárja; Granville Somerset lord, Lancaster hercegség cancellárja; Lincoln gr. az erdészet főbiztosa; Sidney Herbert, hadi ügyek ministere. Új cabineti ministerek: Dalhousie gr., a kereskedelmi hivatal elnöke; Ellenborough gr., az admirális első lordja vagy is a tengeri ügyek ministere; st. Germans gr., főpostamester, és Gladstone, grammati titoknok; Lytton lord, altitoknok a grammatügyi ministeriumban.

Az angol hajószeregéből 1845ben szolgálatra parancsoltattak: 8 sorhajó, 11 fregát, 19 corvett, brigg és kutter, 24 gőzös. 1844ben csak 3 sorhajó, 4 fregát, 27 corvett 'stb. és 13 gőzös tett szolgálatot. — A kormány Birminghamban 40 ezer új puskát rendelt meg.

magköve minden védrendszernek, akarmelly szerkezetű legyen is az, alkalmasint örökre, mert a hadművészet haladása szakértőket kíván, kik életüket kizárólag ez ügynek szentelik. A hadvezéri kar, a pattantyúság 's a tudós hadtestületek, soha sem lehetnek a polgári had részei 's ez annál kétségtelenebb, minél bizonyosabb, hogy a gépek ezentel a hadművészetben mindig nagyobb szerepet játszanának.

És ha már állandó hadat kell tartanunk, képezzük ki ifjuságunkat e fontos pályára alaposan. Ott áll Ludovicumunk, 's mindent jól megfontolva, alaptalan gyanakodás- 's helytelen bizalmatlanságnál semmi egyéb nem áll ellene, hogy a tanítás benne megkezdethessék. Minden magyar ezrednek van egy ily nevelőháza, mely ennek mintául szolgálhat, legalább a magyar nyelvre nézve. A nevelőházak magyar és német nyelven nyerik az oktatást, magyarul, az embert mint embert érdeklő tudományokban, németül a katonai tárgyra nézve; mindket nyelven egyiránt jártasoknak kell lenniük, hogy mint magyar harczosok 's egyszermind a kőzbirodalom katonai hivatásuknak megfelelhessenek; mert végelemzésben az álladalmak egysége, kivált kebelében oly különböző nyelvű népeket egyesítőnek, mint az ausztriai, a seregnek egységén alapul. Ennek szerkezetében tehát mindennek távol kell lennie, mi szakadást okozhatna. Egy törvény, egy nyelv 's közös tisztek és parancsnokok kössék tehát az egyes részeket egymáshoz. Napoleon olaszországi serege szintazon parancsnokoktól és szintazon nyelven vezéreltetett mint a francziországi; 's Anglia seapoy ezredei Keletindianban szintazon angol parancs-szavak után mozognak, mint az angol garda Londonban. Sándor császár minden felelősen felül emelkedett hatalma ezredében, ezen álladalmi szabály alól kivételt mere tenni a lengyel sereggel, 's valóban nem volt oka rajta orvendeni.

De már kelleltinél hoszabbra nyult kritikánk. Bucsut veszünk azért szerzőnkől, boesánatot kérve, hogy véleménykülönbségünket, minden iránta viseltett tiszteletünk mellett, mint szabadelmű férfhoz illik, bátran ki mertük mondani. Hazai védrendszerünk története Piringerig egészebe veve nem is hozott szóba; Horváth Mihály e zövevényes tárgyra bővebb világot derített, miért neki honi történetünk barátai köszönettel tartoznak, 's valóban ezen dolgozata, mind annak ellenére, mit különböző álláspontunkból kiindulva nézetei ellen nyilváníttunk, azon tiszteletünket, mellyel a szerző mint jeles történetíró, ügyes stylistá 's meleg hazafi iránt mindig viseltettünk, koránsem csökkenté hanem inkább nevelé. Önlában álló férfut a szabad szó nyilvánítása nem

Dec. 31kén Chichesterben (Sussex) a gabonavédegyelet meetinget tartott; mintegy 2000 tag volt jelen, többnyire földművelők, kiket földesuraik parancsoltak oda. Richmond hg és Lennox lord szónokoltak főképp Harcourt lelkész ellenkötele alatt, Peel és Cobden ellen. Hasonló gyűlések voltak több más helyen is.

Az ellenrészen a league rendre tartja gyűléseit; a legközelebbi Herefordban, és igen népes volt, a 250,000 font sterl. csaknem alá van már írva, egyedül Manchesterből az összegnek fele fog kikerülni.

A dublini utolsó repealgyűlésben O'Connellnek a Times 'csavargójával' volt baja; és azt bizonyítgató, hogy az ő bérli őly jó bánásmódban részesülnek, mint Irland legemberszeretőbben igazgatótt uradalmain. O'Connell és fia Möricz nem fognak nyugodni, míg a hazug rágalmozót szegyenköre nem állítandják. Heti jövedelem 237 font st.

FRANCZIAORSZÁG. A páirkamara választfelirati választmánya Portalis grótot választá véleményadójának, 's január 4ikeig a ministeri tanács elnöke, a kül- és belügyek ministereit és a hadügyminister már kihallgattattak a választmány által. — A követkamara mindakilencz osztálya január 2kán conservatív tagokat választott a felirati választmányba, kivévén az 5dik osztályt, mely Marc Girardin urat választá, ki, mivel Salvandy oktatásügyi minister rendszabályával az e gyetem létegesítése iránt nincs megelégedve, az ellenzék közé számították. A Courrier français e választmányt a ministerium ellenében, mellynek eljárásait kell megvizsgálnia, atyafisági vagy legalább komaságának nevezi. Ez alkalommal a 2dik osztályban Lacave Laplagne pénzügyminister felkérdeztvén, azt felelé, hogy a statuskamatok leszállítását a gyűlés folyama alatt nem indítványozandja. — Jan. 3kán a követkamarában a pénzügyek ministere az 1847iki budget-t terjesztette elő, mellyben a bevételek 337,870,680, a kiadások pedig 334,717,018 frankra tétetnek. Az új budget némelly szaporításokat tartalmaz. — legtetemesebbet a tengerészet rovatában, a terjedelmes fegyverkezés és a rabszolgakereskedés iránti új törvény végrehajtása miatt. Egyszermind Mackau tengerügyminister 93 millió frank rendkívüli kiadásokra, u. m. hajóépítésre és a fegyverházak ellátására szóló törvényjavaslatot terjesztett elő. Az igazság és oktatásügyek ministere is többet kérnek, amaz 2,640,580, ez 1,141,885 frankkal, 's ezenkívül 289,000 frankot néhány pebánia felállítására. A kül- és belügyek ministeriumi kiadásainak szaporítása csekély, a földművelés és kereskedés ügyében is csak 206,370 frankkal, a középítés ministeriumában 2,765,050, a hadügyekében a belszolgálatra 2,205,744, Algirra 2,901,784 frankkal kívánatit több. A bevételek a folyó évhez képest 34,186,546 frankkal tétetnek magasra. — A kamara osztályaiban a Belgiummal kötött kereskedési szerződés az ellenzék részéről gáncsolattott.

Paris, Jan. 4. A remény ha nem is viharos, legalább élénk parlamenti vitákra, háttérbe szorult. Guizot ministeriuma nagy és összetartó többségre, ministeri phalanxra látszik támaszkodni. A nyilatkozások az osztályokban a felirati választmány megválasztásakor gyanították, hogy a kormány nem tart kemény megtámadásoktól, vagy legalább azok visszaverésére elég erőt érez magában. A J. d. Débats azzal keesgetti magát, hogy ezidén gyűlékony anyagok hiányában nem is történendek parlamentaris csaták, 's többek közt ezt mondja: „A mint várható volt, a választfelirati választmány kinevezését megelőzőtt tanácskozás csak igen csekély érdekekkel birt; legnagyobb vitaközöséssel buzgalommal

sértheti, 's ismertető bíralatunk valóban nem is hozzá, hanem a nagy közönséghez van intéve.

Tisztelt dolgozó társainkhoz.

„TUDOMÁNY ÉS IRODALOM“ című rovatunk tisztelt dolgozó-társait ezennel tisztelettel kérjük, mellytassanak az itt következő munkák czimeit figyelmükre méltatni, és ha azok közül valamelyiket bírálmi vagy ismertetni kívánnak, ezen szándékjokat velünk mielőbb tudatni. — Megújítjuk itt első felhívásunkban foglalt azon észrevételünket, miszerint az időnkint megjelenendő Bibliographiai közlése által egyáltalában nem kívánunk iránt adni tisztelt dolgozó-társainknak, teljesen szabadságukra hagyván, hogy azon munkát tárgyalják, mellyhez osztont és kedvet érzének, akár legyen az a közölt „Bibliographiai Értesítőben“ megemlitve, akárnem. — Szerk.

BIBLIOGRAPHIAI ÉRTESTÍTŐ.

(Tisztelt dolgozó-társaink számára)

HONI: 1) Berzsenyi Dán. öszves művei. Harmadik kiadás, közrehoesatá Dobrentey Gábor 3 köt. — 2) Fényes E. Magyarország Statistikája. — 3) Horváth Mih. Magyarok története. I. köt. Árpád korszaka. 4) Kazinczy Ferencz eredeti munkái. Összeszedek Bajza Jozsef és Schedel Fer. — 5) A kolcsonos tőke- és jövedelem biztosítási köztintezet alapszabályai. Az eredeti szöveg után közli Krizsbay Miklós. — 6) Koleszy F. minden munkái. — 7) Kossovies Ipar és kereskedés története. — Kövály László, Székelyhonról. — Tarczy Lajos Természettan. 2dik teljesen ujra dolgozott 's javított kiadás 2 köt. — 10) Ifj. Palugyay Imre Megyei rendszer hajtand és most. Törvény-történet 's egyéb rokon kuffok után I. köt. Megye-alkotmány. — 11) Történeti könyvtár. Jeles történeti, életrajzi, ország- és népismertető munkák gyűjteménye. Kiadja a m. tud. társ. néhány tagja. I. köt. 1. füzet: Az emberi mivelődés története a legrégebb koroktól a népvándorlásokig. — 12) Fényes E. Magyarországnak 's hozzá kapcsolt tartományoknak mostani állapota statisztikai tekintetben. Masodik kiadás. — 13) Dr. Lányi K. Magyarföld egyháztörténete. Ausztriahazi korszak. — 14) Verhőczy Istv. hármas könyve. Az 1517ki kiadásra ugyelve magyarul kiadta a m. t. társ. (Folytatjuk.)

sem tehetni semmit, ha arra tárgyak hibáznak; politikai kérdéseknek kell létezni, 's ezekert feltalálni nem lehet. Mivel pedig a politikai kérdésekből kifogytunk, az ellenzék az igazgatás anyagi kérdéseire folyamodott. Az osztályokban a nemzeti őrségről, a postareformról, a takarékpénztárakról, vasutak és részvényuzsoráról volt szó. Odilon Barrot ur Salvandy urat az egyetemi tanács iránt vonta kérdőre, 's az oktatás ministere hosszas magyarázatokba boesátkozott. Guizot ur némelly követ urak homályos panaszát a trónbeszéd iránt hathatósan visszautasítá. A baloldal különben leg-hangosabb főszónokai hallgattak. Több osztályban előleges tanácskozás nélkül tüstint a szavazáshoz láttak. A felirati választmány 9 tagja közül nyolczan a conservatív párthoz tartoznak. Saint Marc Girardin ur nem tartozik többé a többséghez, mint tudva van, 's tehát ő e választmányban egyedül fogja az ellenzékét képviselni — spes ultima Trojae! Az osztályok szavazata legjobb mértéke a pártok erejének. 358 követ volt jelen, ezek közül 213 a conservatív, 145 az ellenzékéi jelöltekre szavazott. E szerint a conservatív párt 68 taggal erősebb. — Berryer ur kérdésre Guizot ur azt felelé, hogy az amerikai kérdés, jelesen a Polk elnök izenetében kifejezett elvek iránt kész nyilatkozni. Franciaország politikájának az czélja, hogy Amerikában független statusok alakuljanak. Franciaország oly kevéssé akar közönséges köztársaságot Amerikában, mint közönséges monarchiát Európában; — Lasteurie kérdésre pedig: hogy a kormány mindig hív maradand a júliusi forradalomhoz, és ha a trónbeszédben a szabadságról nincs is, de van szó az ország intézeteiről, a szabadság alapjairól, mellyek nélkül a szabadság üres szó lenne. — Lacave Laplagne ur a „rend és fenntartás politikáját“, mellyről a trónbeszéd szól, védelmezé, 's a mellett kinyilatkozatá, hogy az 1844i budget legfelebb 5 millió fogyatékkal végződik, az 1845—46 és 47iek alkalmasint még kevesebb fogyatékra mutatandnak, ekép ugyan még el nines érve a bevételek és kiadások egyensulya, de legalább annak tetemes megközeletése. Megérintvén a külügyeket is azt mondá, hogy a franczia lobogót minap az angol tengerészet üdvözlé és elismerte Otahaitában; hogy a laplatai ügynek végére járni kell; és habár Anglia még nem ismerte el Algír elfoglalásának érvényességét, ez magában véve csekélység. Algírban még sokáig lesznek egyes pártütések, azonban ottan az állapot nem sokára annyira helyre fog hozatni, mint a jelen háboru előtt volt.

OLASZORSZÁG. Az Univer's, franczia kath. egyh. lap római levelezője dec. 16án köv. írt: Mindenki helyesli iten az orosz czár fogadtatásának módját. Az oroszok utánjárása után sem adatott tiszteletére semmi ünnepe; sem girandola, sem kivilágítás nem történt. Lambruschini bibornok és statusitoknok és Bernetti bibornok, ki a czár koronázatásánál jelen volt, látogatták őt csak meg a Gustiniani palotában. A római nemesség közül csak Torlonia hercege nevezetik, kinél a czár tetemes kölesönt vett fel. Mi a népet illeti, az alig mutatott egy kis kandságot. Egy szóval, Róma komoly söt szigoru volt e monarcha jelenlétekor, ki azonban népszerűtlenségét elhárítani többféle módon iparkodék. De eddig e módjai nem azok, miket töle egy keresztény nép kíván. Mind a mellett a benyomás, mellyet az örök város a czár kedélyére gyakorolt, igen mélynek és kedvezőnek látszik lenni. Mondják, hogy midőn a sz. Péter sekrestyéjébe ment, földreborult és megesókolta a szent földet, hol a pallos által kivégzett kétapostol nyugszik. Ezáltal azon

KÜLFÖLDI.

1) Leben und Thaten Friedrich's des Grossen, König von Preussen. Ein Vaterländisches Geschichtsbuch mit 3 Stereotypafeln. Von Förster. — 2) Gewerborndung, allgemeine preussische, und das Entschädigungs-Gesetz zu derselben. Vom 17. Jan. 1845. — 3) Betrachtung der neuesten kirchlichen Ereignisse aus dem Standpunkte des Rechts und der Politik. Von einem Rechtsgelehrten Staatsmann. — 4) Die Adressen der Ständeversammlungen in Itzehoe und Roeskilde, und der Lauenburgischen Bitter und Landschaft in Beziehung auf die Staatsrechtliche Selbstständigkeit der Herzogthümer Schleswig, Holstein und Lauenburg von Dr. Lorentzen. — 5) Statistik des preuss. Staats; Versuch einer Darstellung seiner Grundmacht und Kultur, seiner Verfassung, Regierung und Verwaltung im Lichte der Gegenwart (gr. 8. 648 Seiten nebst 3 Tabellen.) — 6) Neueste Geschichte der osterreichischen Monarchie. vom Regierungsantritte der Kaiserin M. Theresia bis zum Tode des ersten Erbkaisers von Osterreich. Von J. Sporschil, gr. 8. in zwei Bänden. — 7) Der Tabak, in historischer, finanzieller und diätetischer Beziehung, mit einer Blumenlese. Ein Taschenbuch für Freunde und Verehrer desselben. Von A. Hornstein. Wien 1845. — 8) Berzelius, Jahres-Bericht über die Fortschritte der Chemie u. Mineralogie. (Eingereicht an die Schwed. Acad. d. Wiss. d. 31. März 1844. 24. Jahrgang 2. Heft: Mineralogie und Org. Chemie gr. 8. (XIII. u. Seiten 273—711). — 9) Beiträge zu der Lehre von der Abschätzung der Landgüter, zum Behuf des darauf zu bewilligenden Kredites v. E. Heinrich. — 10) Entwurf einer physischen Weltbeschreibung v. Humboldt I. Band. — 11) Woher und wohin? Zur Verständigung über jüdische Reformbestrebungen v. Dr. Cassel. — 12) Die Abschaffung des Duellzwanges. Eine Ansprache an die Commilitonen der Albertina-Universität am 24ten Jan. 1845. v. K. Rosenkranz. — 13) Grundriss eines vollständigen Cursus der gesammten Naturgeschichte mit Hinweisung auf die technische und commercielle Benutzung der Naturkörper. Für die obern und mittlern Kl. in Gymnasien, Real- u. höhern Bürgerschulen v. Dr. F. W. Jaeger. — 14) Wissenschaft und Leben in Beziehung auf die Todes-Strafe. Ein philosophisches Votum v. Dr. M. Carriér zu Gießen; ein strafrechtliches u. vom Standpunkte der Erfahrung abgegebenes Gutachten v. Dr. Fr. Nöllner. — 15) Über den Gerichtsgebrauch, und die Mittel, zwecklosen Schreibereien und Verzögerungen in Civil- und Criminalrechts-Geschäften vorzubeugen v. Jos. Kitka. (Folytatjuk.)

alattvalóit ezafolta meg, kik philosophiai olvasmányai után kissé felfuvalkodva tréfásan azt állítják, hogy sem szent Péter sem szent Pál soha nem voltak Rómában. A czárt leginkább a pápa apostoli őszintesége hatotta meg. Mindenki azt beszéli, hogy a szent atya a czár elfogadásakor azt mondta, mikép szerencsésnek érzi magát, hogy addig élt, míg ily hatalmas uralkodónak az igazságot megmondhatja. A czár, megletve e bevezetés által, azt mondta, hogy az újságoknak nem kell mindent elhinni, a szent atya azonban több rendű oklevelet terjesztett elibe, melyek bebizonyítják, hogy a hírlapok igen is igazat írtak. A császár birodalma törvényeiről szólott. Ezek emberi törvények, felel a pápa, azokat felséged megváltoztathatja 's nekem azok ellen isteni törvényeknél fogva kell felszólalnom. Mindketten fejedelmek vagyunk síre, de olly különbséggel, hogy felséged birodalma törvényein változhat, mit én az én törvényeimmel nem tehetek. Mindketten megjelenendünk egykor a legfőbb bíró előtt, mindketten számot adandunk kormányzásunkról. E gondolat kötelességemre teszi, hogy statusaiban élő hiv gyermekeimet védelmezem. Ezen, az erő és fájdalom méltóságos kifejezésével kísért szavak mélyen megültek a császárt. Megfogván a pápa kezét azt több ízben tisztelet- és érzésteljes megcsókolta. Megígérte, hogy vizsgálatokat tenné 's a pápa kívánságai szerint parancsokat hozand. Egész Róma beszéli e részleteket. A többi nincs tudva. Ezen értekezés, melly a pápát olly magasra emel és a legújabb történet legnagyobb szerű ténye, egy óráig és tizenhatsz perczig tartott. Kétség kívül először történt, hogy egy orosz czár e magasztos hangokat hallja, szent Leo és mindazon pápák hangját, kik e földön az igazság legfőbb királyának, az ég és föld urának helytartói voltak. Vajha azon férfiu, kit a gondviselés olly messziről hozott ide, hogy őt életében egyszer érintkezésbe hozza a tiszta és kedves igazsággal,

soha ne vesztene el ily gyengéd gondosság gyümölcsét! Ugy látszik, a keresztények atyjának szava szívébe hatott vajha abban örökké megmaradna, 's minden alkalomkor felszólalnék az emberiség és igazság mellett! Egy korábbi levelében pedig ezt írta e levelező: „Ki tudja, nem tört-e meg e sem eszélyes, sem keresztényi üldözési rendszer azon kövön, mellyen tizenhatsz század óta már annyi és olly hatalmas igazságtalanság szétporlott? Politikai elfogultság nélkül, távol vagyok magamat igen kecsesítő reményeknek átengedni, de nem vagyok minden remény nélkül. Van néhány becsületes férfiú (Nesselrode, Butenieff, Wolkonski) a czár körül, kik régóta roszalják, mennyire nekik szabad, ez üldözést. Meglehet, hogy legalább politikai érdekből megkísértenék, mindenható uralom hamis eszméit módosítani.

LENGYELORSZÁG. Az orosz czár Varsóban jan. 5-én délben (Bécsből 54 óra alatt), Orloff gr. és Adlerberg tábornok kíséretében megérkezvén ottan a görög karácsony ünnepelni szándékoztak.

AFRIKA. Algier, dec. 25. Allásunk kissé derülni kezd, ámbár a baj még igen nagy. Abd-el-Kader még mindig az ország belsejében van. A tábornagy lépésről lépésre követi őt; az emir ügyes mozdulatai azonban mindinkább mutatják, melly ellenségünkkel van dolgunk. Ő a háborút kinyújtani törekszik, jól tudván, melly hatalmas szövetséggel bír a téli rozsd időjárásban. Szerencse, hogy Bugeaud nem sietett a marokkói határok felé, ugy az emir gyarmatunk szívének urává lett volna.

Bu-Maza halálra ítélt öccsének a király megkegyelmezett 's büntetését életfogytig rabságra enyhíté.

BELGIUM. A követkamarában a budget és a hadminis-terium által kért előlegezés több napi viták után megsza-lyoztatott. Az inséget szenvedő osztályok sorsának javítására fenálló küldöttség dec. 21-én második gyűléséből azt terjesz-

tette fel az igazságügyi miniszternek, hogy ezuttal csak a meglevő forrásokkal kell e célra élni, mert gyökeres re-forma egyelőre nem gondolhatni.

NYELVOKZAT. A nemzeti színház igazgatósága rendeleteiből, a „Budapesti hírlap“ némely alaptalan állításai elleneben, nyilvánították: 1) A „Bánk bán“ és „Ruy Blas“ drámákhoz készült oltozetek, nem mint a Hírlapban állítá, közel 8000, vagy (kesőbbi színté hibás állítása szerint) 2000 forintba, hanem összesen 3189 ft 42 kr váltóban kerültek. 2) Azon állítása ellenében: „hogy új évre sok bérlő elmaradt“ örömmel értesítették a t. cz. közönség, hogy a nemzeti színházban a bérlők száma olly nagy soha sem volt, mint épen 1846 január 1-től kezdve. 3) Az irók percentageiből 50—60 ft nem vonogatott le, mint a Hírlapban állítja, 's addig is, míg a színházi számadások, kivonatosan, az 1845-iki színházi év befejeztével, az igazgatóságnak régebben kelt határozata nyomán, közé tételhetnek, értesítették a t. cz. közönség, hogy a jelen igazgató-ság által, egy év lefolyta alatt, részekben és száztőlakban, az eredeti színművek szerzőinek 8693 ft 54 1/4 kr váltó fizetett ki. Ha a hírlapban ama szavaival azon körülményt akarja érteni: miszerint a vásár három hónapján az iróknak, előleges beleegye-zések után, a negyed rész-jövedelm helyett, ni azonban az azatani előadásokból mindenkor kitérteltatott, 10 száz tól i adatot: ugy e részben az igazgatóságnak mondandója nincs, mi-után e tárgy hírlapok utján már elég kimerítőleg megvitattott. Pesten, január 11-én 1846. — Szigligeti, titoknok.

Gr. Dessewffy Emil vezérlete mellett szer-kesztő Sz en v e y J ó z s e f. (Szerkesztőségi szállás uritezta Horváthház 450d. sz. a. 15 em.)

Hivatalos tudósítások.

(26) **Birói árverés.** (1, 3) (242) **Nemeskay Frigyes elleni csődper.** (3, 3)

A pesti e. b. váltótörvénynek határozatai nyomán Lackenbacher testvérek részére gróf Fáy Istvánól 6500 p. ft. és járulékok erejéig birói ár alá vett egy szalás tölgyfa erdő-vagas, zöldvetések, 19 darab házas- és kocsilovak, 10 darab jármos ökör, 13 tehén, hirtök, szekerek, ezüstművek, fey-
verek, egy ezüsttel kivert nyeregzsám, mahagoni-, cserepes- és diófa- legújabb izlésű szobal-
torok, lakók, csillárok, ágyneműk, egy zongora, egy Pössel-féle refraktor 8 1/2" üveggel átmerőben,
szemta keresővel, 's néhány darab renek művészeti életnagyságu mellszobrok carrarai marmarvából,
ugyszinte több egyéb becses ingóságok f. évi január 27-ken reggeli órákban a helyszínén Fáy hely-
ségben árverés útján eladani fognak. Költ. Hidas-Némethiben január 8-án 1846.

Határnap január 26-ika 1846.
40540. Pest városa tanácsa felírása szerint, Nemeskay Frigyes ellen csőd határozatvau, az illető hitelezők megjelenési határnapja 1846-iki január 26-ikára tüzetett ki, és tömegdönökké Reguly János, pergondnokká pedig Grätzer Antal hités ügyvéd nevezetett. Ugyanez közhírré tétetik. Költ Sz. András hó 4-ikén 1846.

Ferdinánd Bertalan,
t. Abauj megye szolgabiraja, mint kiküldött végrehajtó.

(316) **Pappana György és Domotor ell. csődper.** (2, 3)

(254) **Duchange Ede elleni csődper.** (1, 3)
Határnap január 26-ika 1846.
41763. Pest városa tanácsának felírása szerint Duchange Ede ellen rendelt csődperben az illető hitelezők megjelenésére 1846-iki évi január 26-ika tüzetett ki határidőül, tömegdönökké Szécher Mihály, perügyelővé pedig Gríza Moricz hités ügyvéd nevezettek. Mi is ezennel kihirdetettük. Költ Sz. András hó 4-ikén 1846.

Határnap január 19-ike 1846.
43729. Szerem vármegye csődörvényéneként jelentése szerint néhai Pappana György és Dö-motor hátrahagyott vagyoná iránt csőd határozatvau, a hitelezők megjelenésére 1846. évi január 19-ik napja tüzetett ki határidőül, 's tömegdönökké Brocich Sándor Bacsinsze helység jegyzője, perügyelővé pedig Jovanovits Pál hités ügyvéd nevezetett. Mi is ezennel kihirdetettük. Költ Karácson hó 16. 1846.

(293) **Krippel Ágoston elleni csődper.** (1, 3)
Határnap martius 2-ika 1846.
44626. Pest városa tanácsának felírása szerint Krippel Ágoston helybeli dohány kereskedő ellen csőd rendeltetvén, az illető hitelezők megjelenési határnapja 1846-iki martius 2-ikára tüzetett ki, tö-megdönökké Lumburszky János, pergondviselővé pedig Murakózy János hités ügyvéd nevezettek. Mi is keltszerte kihirdetettük. Költ Karácson hó 9-ikén 1846.

(220) **Kötelezvény-megsemmisítés.** (2, 3)
38859. Zemplén megye. Kremer Mózes uhelyi izraeliták kötelezvényére — ugyanannak 1842. évi martius 17-ken 340 p. fuól Veinstein Burik izraelita részére kiadott 's ugyanazon év april 28-ikán D. 468. sz. a. betáblázott, de a mondott kötelezvény elismerése szerint kifizetett kötelezvénye elvesztét országzerte kihirdetettüi kérvén, ennél fogvást ugyanez közhírré tétetik. Költ Mindszent hó 21-ken 1846.

(297) **Bach Lipót elleni csődper.** (1, 3)
Határnap február 3-ika 1846.
44630. Arad város tanácsának felírása szerint Bach Lipót helybeli zsidó ellen csőd rendeltetvén, az illető hitelezők megjelenésére 1846-iki febr. 3-ika tüzetett ki határnapul, tömegdönökkül Petrovics Balazs tanácsnok, perügyelőül pedig Lázár György hités ügyvéd nevezettek. Mi is ezennel kihirdetettük. Költ Karácson hó 9-ikén 1846.

(187) **Váltólevelek megsemmisítése.** (2, 3)
36671. Zabolcs vármegye Nagykállay Akosnak folyamodása következtében, a most mondott fo-lyamodó által Vadász Györgynek még gyermek éveiben általadott idős és soma feljegyzése nélküli váltó leveleinek megsemmisítését országzerte kihirdetettüi a mondott folyamodó törvényes birója előtti bemutatására 1846-iki év első napjára kitűzött határnapot közhírré tétetüi kérvén, ennél fogvást az előbecsátottak közletudomásra juttatnak. Költ Mindszent hó 7-ikén 1846.

(298) **Philippovics János elleni csődper.** (1, 3)
Határnap február 3-ika 1846.
44631. Arad város tanácsának felírása szerint Philippovics János kebelbeli polgár 's kereskedő ellen rendelt csődperben az illető hitelezők megjelenési határnapja 1846-iki febr. 3-ikára tüzetett ki, ugyanez olly hozzáadással hirdetettük ki, hogy tömegdönökké Sartol János tanácsnok, perügyelővé pedig Ebesfalvay György, hités ügyvéd nevezettek. Költ Karácson hó 9-ken 1846.

(260) **Stoics Athanáz elleni csődper.** (3, 3)
Határnap január 21-ike 1846.
42528. Szeged város tanácsának felírása szerint Stoics Athanáz, kebelbeli dohány 's illatárus ellen rendelt csődperben az illető hitelezők megjelenésére 1846. jan. 21-ike tüzetett ki határidőül, ideiglenes tömegdönökké Danjanovics Todor, pergondnokká pedig Aigner Ferdinand főügyész ne-vezettek. Mi is ezennel közhírré tétetik. Költ Sz. András hó 18-ikán 1846.

(266) **Kötelezvény iránti felszólítás.** (1, 3)
43276. Temes vármegye Traudafrovics Fülöp veresezi g. n. e. hitü esperes folyamodványa kö-vetkeztében, a veresezi arva pénzárát, jelszen Sztójakov Fülöp és Rűksa tömegét követelőleg, folya-modót pedig szenevődeléig illető 1831-iki october 26-kan kelt 's 1832-iki october 8-kan 3112. sz. alatt Temes megye előtt betáblázott 2000 v. fuos kötelezvényt, mely kifizetése után elpépetüi, kitábláztatása eszközölhetése végett országzerte körözöttüi 's a' netaláni jogot tartó igényeinek egy évi határidő alatti igazolására utasítatüi kérvén, ugyanez közhírré tétetik. Költ Sz. András hó 23-ken 1846.

(137) **Kincstári kötelezvény-megsemmisítés.** (3, 3)
32183. Károly város tanácsa ottani kalmár Triflics Gábor folyamodása következtében, egy 12070. szám alatt 476 ft 36 kről szóló kincstári kötelezvényt, melly folyamodó elhunyt testvére Maria által, midőn már szinte elhalt Mihajlevics es. kr. százasodhoz férjhez ment, házassági biztosítvány fejében letételetüi, 's örökség útján folyamodóra jutott, de időközben elvetted, megsemmisítés végett ország-zerte körözöttüi kérvén, ugyanez kihirdetettük. Költ Sz. Mihály hó 2-ikán 1846.

(18) **H i r d e t é s.** (3, 3)
A fömeltóság magyar kir. udvari kincstár részéről közhírré tétetik, miképen az 1846. iskolai évre két, ugyanazon kir. kincstár kijelölése alá tartozó, és évenként nyolcvan p. forintból álló, iskolai ösztöndíj megürlt, mellynek elnyerhetésére következő feltételek szabhatnak:
1) ezen ösztöndíj csak valóságos magyar kir. udvari kincstári szolgálatban volt, vagy jelenleg levő harminczadi, söházi, gazdasági, bányászti, vagy postai tisztek fiait, vagy árva részükre van rendelve.
2) ugyanezt csak olly ifjak nyerhetük el, kik a' normális iskolából már kiléptek, 's a' mult 1846-iki iskolai évben, jó erkölcsi viseletük mellett, a' tanulmányokban jelszen előmenetelt tettek.
3) Okvetetlenül szükséges, hogy az eszedzők ebeli folyamodásukat, legfeljebb 1846. évi martius hó első napjáig a' fömeltóság magyar kir. udvari kincstári iktató-hivatalánál bemutatassák, 's azokhoz az illető ifjakat érdeklő eredeti iskolai bizonyítványokat mellékeljék.
4) Megkívántatik az is: hogy a' könyörgő-levelekben az illető szülők tulajdon szolgálatjuk idejét 's gyermekeinek számát az utóbbit pedig az árvaakra nézve a' gyamatyák hitelosen bebizonyítsák: ezekből önkényt következtvén
5) az: hogy ezen ösztöndíjra a' nem valóságos kir. kincstári tisztek fiait, valamint azok is kik még csak normális iskolákba járnak, vagy nem jelszen előmeneteltük, ugy nemkülömben azok is kiknek folyamodványaik a' kitűzött határnapnak elmúltával vagy pedig a' kívánt eredeti iskolai bizonyítványok nélkül nyújthatnak be, számot nem tarthatnak, 's tekintet reájok nem lehet.

(29) **Csetneki ó dohány találatik** (2, 2)
nagybani eladás végett a' Magyar kereskedelmi társaságnál (feldunator Coburg-ház) Pesten.

(23) **Egy muzsikáló óraszekrény.** (2, 3)
melly 14 hengerral ugyanannyi közkedőségű zene darabokat játszik, 's főkép kisebb vendéglő- vagy magany ét-teremekben alkalmazhatató, néhai Lape-dato József esődválásmányának határozatából szabad kézből el fognak adatni. Megnézhetik albirnál nagy-híd-utczában 677-ik sz. alatt 2-ik emeletben főkép déli órákban.
Gríza Mórlecz
csőd-tömegdönök.

(15) **Haszonbérlet.** (3, 3)
A szexárdi k. tanulmány alap uradalom részé-ről felsőbbi rendelkezések következtében közhírül tétetik, hogy az ebeli 958 hold kiterjedő részint legelő, részint kaszálóból álló pusztá, a' hozzátar-tozó ad gulyás-lakás és marha-istállóval, nemkü-lömben ezeken felül levő vendéglővel a' tulaj-don szeszés-itálok kimeretési joggal egy a' hozza-

kapcsolt szántóföldekkel, valamint az ugynevezett ebeli pálinka-égető gunyhóval e' folyó 1846-iki évi aprilis hó 24-ik napjától kezdve 1852-iki esztendői színté aprilis hó 24-ik napjáig azaz hat egymásután folyó esztendőkre felsőbb helybenhagyás fenntartá-sával folyó év februarius hó 3-kan itten Szexárdon az uradalmi tisztartóság iródába szokott délelőtti 9 órákor tartandó nyilvános árverés útján haszonbérbe adandó léssen. A' bérleti kívánók szokott száztól 10 ft bántépénzel ellátva a' fentirt határnapra és időre az uradalmi tisztartóság iródába a' hol is szerződési feltételek iránt értesítendők ezennel illen-dően meghivatnak.
Költ Szexárdon, januarus 3-kan 1846.

(27) **Á r l e j t é s.** (2, 2)
A Nagy-Kún Turkevi reformata sz. egyházhoz megkívántató asztalos munkák árlejtésére, e' folyó évi februarius hó 15-ö napja tüzetett ki, az ahoz érték illő bántépénzel ellátva, a' helyszínére meg-hivatnak.

Lotteria-huzások. Budán, jan. 7-ken 1846: 16, 22, 77, 12, 62. Bécsben, jan. 10-ken: 53, 4, 61, 21, 11. Kassán, jan. 10-ken: 83, 71, 82, 36, 49.

Nemzeti színház. Jan. 13-kan (Kedden): Don Pasquale, Vigopera. Jan. 14-ken: Egy Színész élete francz. színját. Jan. 15-ken: A négy Haymonfi, Vig opera. Jan. 16-kan: Első szüliott. Ered. színját. Ober-nyikótl (Szakmáryné javára először.)

Gabonár váltó garasokban. Tisztabúza Kétszeres Rozs Árpa Zab Kukoricza

Pesten, 1846. jan.	13.	(pesti m.)	215—225	—196—	150—160	110—118	80—86	113—120
Ujbecsén, 1845. dec.	30.	(poz. m.)	120—140	90—100	—	40—45	40—45	45—50
Győrött, jan.	10.	"	145—170	120—130	116—125	80—82	57—60	85—88
Baján, dec.	20.	"	120—132	100—113	98—99	55—56	39—40	—52—
Mosonyban, jan.	8.	"	148—208	—	—	—	—	—
Nagyszombatban, "	9.	"	195—208	—	—	—	—	—
Pozsonyban, "	5.	"	180—192	—	—	—	—	—
Miskolczon, "	7.	"	170—175	165—170	160—166	80—82	48—50	82—86

Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomatja Landerer és Heckenast Pesten.

Statuspapirosok és részvények árkelete. Bécs, jan. 13-kan 5 peent. st. köt. 112 1/2 ft. p. 4 peent. st. köt. 102 1/4 ft. 3 peent. st. köt. 77 1/2 ft. 1831-iki st. köles. (500 ft) 800 ft. 1839-iki (250 ft) 304 1/2 ft. 1839-iki (50 ft) 60 1/2 ft. — Bankrészvények darabja 1586 ft. Pesti középp. vasut (100 ft) 105 1/2 ft. Nagy-szombati (100 ft) — ft. Pesti lánchíd-részvény (100 ft) — ft. — Gőzhajó részv. (500 ft) 68 1/2 ft. — Eszterházy-sorsjegy 56 1/4 ft. p. p. Dunavivállás. Budán jan. 14-ken 8 ór. regg. 6' 3" 0" 0" fölött.